

УДК 821.161.2-3 Біч

*Наталія Римар,
аспірант кафедри української і зарубіжної літератури
та методики навчання ДВНЗ «Переяслав-Хмельницький
державний педагогічний університет імені Григорія Сковороди»
(м. Переяслав-Хмельницький, Україна)*

ОБРАЗ МІСТА В НАРАТИВНІЙ РЕЦЕПЦІЇ ХУДОЖНЬОЇ ПРОЗИ НІНИ БІЧУЇ

Стаття присвячена дослідженню образу міста в наративній рецепції художньої прози Ніни Бічуї. Зауважено, що в літературній площині 60–80-х років ХХ ст. виразно виділяється художня проза Н. Бічуї. Під

час проведення дослідження акцентовано увагу на творах, що містять урбаністичні мотиви. Проаналізовано основні способи моделювання простору міста через нарративну проекцію текстів. Указано на традиційні нарративні прийоми зображення міського топосу, а також виокремлено індивідуально-авторські урбаністичні константи. Охарактеризовано художню прозу письменниці крізь дві основні аксіологічні моделі урбанізму – утопічну й есхатологічну.

Ключові слова: Ніна Бічуга, наратор, художня проза, урбанізм, місто, топос, есхатологічна модель, утопічна модель.

Статья посвящена исследованию образа города в нарративной рецепции художественной прозы Нины Бичуи. Замечено, что в литературном пространстве 60–80-х гг. XX в. отчетливо выделяется художественная проза Н. Бичуи. Во время проведения исследования акцентировано внимание на произведениях, содержащих урбанистические мотивы. Проанализированы основные способы моделирования пространства города через нарративную проекцию текстов. Указано на традиционные повествовательные приемы изображения городского топоса, а также выделены индивидуально-авторские урбанистические константы. Охарактеризовано художественную прозу писательницы сквозь две основные аксиологические модели урбанизма – утопическую и эсхатологическую.

Ключевые слова: Нина Бичуга, нарратор, художественная проза, урбанізм, город, топос, эсхатологическая модель, утопическая модель.

The article investigates the image of the city in narrative fiction reception of Nina Bichuya. In the analysis of the literary heritage of the 60–80 years XX century found that the appearance of the sixties there interest in urban continent. The writers of this period represented a completely atypical image of the city, following the best European cultural and artistic traditions. Notes that in the literary plane given period clearly distinguished fiction of Nina Bichuya that demonstrates the author's own and traditional axiological style image of urban space. During the research attention is focused on the works that contain distinct urban motifs. The basic ways to model space the city through the projection of narrative texts. It says the traditional narrative techniques of urban image topos, and singled out individual copyright urban constants. Characterized prose writer through two main axiological models of urbanism – utopian and eschatological. Also describes the motives of the city through the existing artistic and semantic opposition (a city in conflict with nature, a city in conflict with someone). The result revealed that denies of Nina Bichuya dualistic perception metropolis inherent in European modernism. The works of the author demonstrate the opposite phenomenon: the important role belongs personified dialogue with the narrator favorite city, and great importance is lyricall nature of urban space, expressed

through continuous tense moments in the struggle between the rational and emotional world.

Key words: *Nina Bichuya, narrator, fiction, sixties, urbanism, city, topos, eschatological model, utopian model.*

Шістдесятництво як нове полікультурне явище характеризувалося якісно іншою естетичною парадигмою, ніж попередні літературні процеси. Незважаючи на домінування у художній площині сільської та виробничої тематики, усе ж поступово відбувається применшення ролі рустикальності, і з'являється зацікавлення міським континентом. О. Міщенко слушно зауважує, що урбаністичний дискурс у контексті шістдесятництва постає як маргінальне, порогове явище, зумовлене «ідеологічними інтенціями національного літературного процесу» [6, с. 170]. Письменники цього покоління запропонували істотно відмінний образ міста, розгорнувши його до найрізноманітніших варіацій і наслідуючи кращі європейські культурні зразки. У контексті якісно нового осмислення міського топосу й наявності потужної урбаністичної стихії у літературно-культурній площині 60–80-х рр. ХХ ст. виразно виділяється художня проза Н. Бічуї як інтелектуально-філософське, високомистецьке, експериментаторсько-новаторське явище в українській літературі зазначеного часу. У зв'язку з цим, актуальним постає дослідження прозової спадщини письменниці з погляду власне авторського й традиційно аксіологічного вияву образу міста у її текстах. Н. Бічуя творить індивідуальну наративну модель міста, що може бути цікава як у плані національно-культурних констант, так і з погляду інтерпретаційної оцінки у рамках особистісних інтелектуально-світоглядних координат.

Незважаючи на абсолютно новаторський стиль художнього письма Н. Бічуї, якому притаманні інтелектуально-філософські інтенції, глибокопсихологічні рефлексії, жанрово-стильове експериментаторство, унікальна наративна організація текстового простору, дослідження міської тематики у творах письменниці, як і вся її прозова спадщина, досі залишаються на периферії літературознавчих студій. Спорадично у своїх наукових працях урбаністичну тематику Бічуївської прози окреслили ті науковці чи письменники, які загалом досліджували творчість авторки (В. Наливана, В. Габор, В. Дончик, В. Єшкілев, Т. Качак, Н. Сидоренко, Р. Харчук, В. Шевчук, Ю. Ярмиш та ін.). Окремі розвідки, що стосуються теми міста у творах Н. Бічуї, представили І. Дзюба, характеризуючи палітру «міської» повісті письменниці [2]; Н. Марченко, описавши становлення дитячих характерів кризь урбаністичний соціум у прозі авторки [4] тощо.

Попри представлення хоча й невеликого літературознавчого доробку про художню прозу Н. Бічуї, до сьогодні відсутнє комплексне дослідження урбаністичної тематики у творах авторки. Немає й окремих розвідок, що хоча б частково торкалися питання викладової манери у зображенні міського топосу Н. Бічуєю, тому слушним видається розгляд образу міста якраз у наративній організації художнього світу письменниці.

Мета статті визначена дослідженням авторської наративної моделі у репрезентації урбаністичного простору художньої прози Н. Бічуї. Для реалізації мети передбачено виконання таких завдань: вказати на твори, що містять виразні урбаністичні мотиви; проаналізувати основні способи моделювання урбаністичного простору через наративну проекцію текстів; визначити традиційні наративні прийоми зображення міського топосу, а також виокремити індивідуально-авторські урбаністичні константи; охарактеризувати художню прозу письменниці крізь основні аксіологічні моделі урбанізму; описати мотиви міста через наявні художньо-семантичні опозиції.

Найширший контент урбаністичного дискурсу охоплює українська проза, починаючи від раннього модернізму, шістдесятиництва, і закінчуючи постмодернізмом і сучасним літературним процесом. Проте в національному плані українській урбаністичній прозі таланило найменше, оскільки довгий час був ідеологічний тиск, який насаджував народницькі цінності й повернення до рустикального життя. Міська проза Н. Бічуї – назвичайно оригінальне явище в літературному процесі 60–80-х рр. ХХ ст. У передмові до збірки письменниці «Великі королівські лови» зазначено, що «сучасні критики вважають її предтечею урбаністичного дискурсу в українській літературі 80–90-х рр. ХХ ст.» [14]. А І. Дзюба умовно назвав повісті авторки «міськими» [2]. Місто ніколи не було чужим Н. Бічуї як із погляду біографічної, так і духовної суті. Письменниця все своє свідоме життя пов'язує з містом: у Києві вона народилася, у Львові реалізувала свої професійні запити, там живе й досі. Із містом Н. Бічуя «зросталася» через спосіб існування у ньому, а також крізь творчість. Насиченість міською палітрою прозостилію Н. Бічуї визначено ще й тим, що її творчість найбільш повно розвинулася у період шістдесятиництва, коли відбулося нове осмислення урбаністичної теми високоінтелектуальним поколінням молодих письменників. Новий сплеск творчості львівської авторки припадає на 70–80 рр. ХХ ст., коли в літературі відбувається активізація уваги до теми міста, зокрема його культурно-духовного життя. В. Фоменко підкреслює, що «у письменників другої половини ХХ ст. місто набуває характеристик людини і стає дзеркалом власного «Я» [7, с. 5].

Бічуївська урбаністична концепція засвідчує зображення міського простору з одного боку через власне авторську парадигму, з іншого – певні аксіологічні настанови. Не можемо не погодитися з Р. Харчук, яка зазначає, що демонстративна любов наратора до міста сприймається без ейфорії, радше іронічно [8, с. 46]. Міський дискурс розгортається у прозі через потужне інтелектуальне ядро, як, наприклад у творі «Земля», де я-наратор жіночої статі завдяки внутрішнім пошукам знаходить мудро-філософське вирішення проблеми протиставлення землі й міста. Наратор-інтелектуал Бічуївської прози намагається дослідити першовитоки української урбанізації, розмірковуючи над масовою міграцією селян до міста у повоєнний час (повість «Килим на три квітки»): «... їхали не тому, що місто їх потребувало, а тому, що вони його потребували» [13, с. 155].

У минулому й образ міста був зовсім іншим: «... їх місто чекало зовсім не таке, як нас тоді, але ми іншого не бачили...» [13, с. 156].

Дослідники переконані, що ґрунтом для героїв твору могло бути тільки місто, яке персонажі Бічуївських творів зазвичай не прагнуть завоювати, а хочуть бути просто приналежним до нього, як, наприклад, молодий актор Іван Марковський із повісті «Репетиція», котрий їде до Києва у пошуках професійних здобутків. Наратор досліджуваної прози настільки зростається з міським життям, що вміє вгадувати міста навіть через «згустки людських натовпів», якими він називає вокзали (повість «Повінь»). Урбаністична рецепція аналізованих текстів будується на взаємозумовленому суб'єктно-об'єктному процесі: з одного боку місто у творах зображено через персонажну позицію; з іншого – через місто розкриваються характери й внутрішні порухи персонажів.

У ході дослідження теми міста у прозі Н. Бічуї дотичними є дві аксіологічні моделі урбанізму, які І. Вихор умовно означає як утопічну й есхатологічну [1]. Відповідно до утопічної моделі міський топос розглядають як осереддя цивілізації і культури, тріумфальності людського буття. У цьому плані міський простір зображений ідеальним, сприятливим для розвитку людської індивідуальності та суспільства.

Бічуївська візія урбанізму, основана на утопічній парадигмі міста, зображує персонажів, для яких міське життя є природним, вони з ним співіснують, як, наприклад, у творах «Земля», «Повість Славка Беркути», «Звичайний шкільний тиждень», «Повінь», «Яблуна та зернятко», «Репетиція» та ін. Пафосний образ міського життя наратор організовує за допомогою таких суто урбаністичних деталей: «охайна мозаїка тротуарів», «жовті спини тролейбусів», «строкаті сукні дівчат» [11, с. 99], «розклені театральні афіші» [14, с. 57]. Неодноразово у творах присутній метафорично-образний пейзаж урбаністичної утопії як доказ природної неповторності міста: «Під сонцем палахкотить бруківка, і по ній течуть трамвайні рейки. Вулиця – як довга казка, яку можна оповідати без кінця» [11, с. 100]; «... улицю вколисують ліхтарі...вулиця спить, а в ній, як у колісці, дримають машини» [14, с. 24]. Опис персоніфікованого ідилічного львівського ранку вкраплюється у наратив повісті «Звичайний шкільний тиждень»: «Місто втішалось яснотою весняного ранку, просвітлені сонячними променями стіни й тротуари ніби самі випромінювали тепло...» [9, с. 93]. В уяві наратора навіть звичайні урбаністичні деталі набувають пафосно-святкового вираження: «годі було собі уявити вулицю без якоїсь із цих деталей, без синіх ластівок і білого молока, без тугих ниток електропроводів і майстерної кладки старих бруківок» [9, с. 94].

У свідомості героїв творів помітне місце займає образ міста-мрії, що теж екстраполює утопічний урбанізм. Наприклад, у повісті «Шпага Славка Беркути» наратор-персонаж мріє, що колись виросте й побачить ті міста, які тепер позначені кружечками на карті. У цьому контексті образ міста змінімізований (кружечок на карті), який у майбутньому завдяки

мрії трансформується у справжній великий мегаполіс. В уявленні наратора містом-ідеалом постає Львів, адже персонажі творів постійно перебувають у зоні магнетизму цього міста. Львівський хронотоп, який наратор Н. Бічуї виписує з найбільшою точністю, постає психологічним контентом внутрішнього світу персонажів у повісті «Шпага Славка Беркути». Так, під час зав'язування стосунків між Юльком та Лілі розповідач через персонажну площину подає опис Львова в бінарному плані: характеризує архітектуру XIX ст. і сучасний стан міста. Із позиції Юлька Ващука Львів показано як артефакт, континент прадавньої людської культури, що вимагає від сучасного покоління нового прочитання. У повісті також наголошено, що любов до рідного міста живе упродовж поколінь, про що свідчить розмова Юлька з батьком-архітектором, який розбудовує Нове Місто, а шанує Старе.

Найбільш емоційно-деталізований образ Львова відтворено в новелі «Земля», де непорушна ідеальність міста Лева осмислена через внутрішній емоційний стан жінки-оповідача. Глибокі сповідальні зізнання наратора, відчутно художньо надумані, настільки переконливі, що, здавалося б, ідилію цього міста важко чимось порушити: «Місто могло порятувати від усього. Досить було пірнути у вулиці – і звідусіль мене оступали затишок і захист, котрий ніщо не могло просвердлити...» [14, с. 20]. Унікальність Львова наратор Н. Бічуї визначає такими реаліями-характеристиками, що часто виступають художніми деталями і підсилюють емоційно-експресивне розгортання оповіді: «вокзал, схожий на оранжерею»; «вулиці, де не можуть розминутися два трамваї»; «двори із зеленкувато глибокою вогкістю»; «бистра говірка з чудними інтонаціями» [14, с. 22–23]. Топографія Львова у прозі Н. Бічуї реалістична й надзвичайно розгалужена: Брюховичі, кінотеатр «Маяк», площа Домбровського («Квітень у човні»), храм Святого Лазаря («Показія, або...»), каплиця Боїмів («Земля»), Луна-Парк, кафе «Старий Львів», львівський приміський парк («Звичайний шкільний тиждень»).

У позитивному ракурсі представлений у повісті «Репетиція» образ іншого великого мегаполісу – Києва, який уперше зустрічає Івана Марковського чужими доброзичливими обличчями і вокзальними вогнями, що вказує, очевидно, на подальшу життєву перспективу героя у великому місті [13, с. 94]. Монументальний образ міста в Бічуївському наративі часто доповнений тими художніми моментами, що додають йому ефектності й неповторності: як, наприклад, величезна ялинка в центрі міста на Новий рік, за якою спостерігають школярі у творі «Квітень у човні». Міський мегаполіс у прозі Н. Бічуї постає як цілісний, неподільний, єдиний конгломерат: «... і все те не розсипалося, не само по собі жило, а трималося міцно й чіпко разом, годі було собі уявити вулицю без якоїсь із цих деталей...» [9, с. 94]. Із погляду наратора, деякі процеси в місті теж відбуваються якимось по-особливому, незвично. Наприклад, у повісті «Квітень у човні» зазначено, що весна приходить у місто обережно... і вияв її у місті своєрідний: підсихають тротуари, палять у парках старе листя тощо [10, с. 54].

Загалом для досліджуваної прози властиво творити синестезійний образ міста, що базується на зоровому й колірно-звуковому представленні, як у поданих конструкціях: «Батурин спливає перед моїм зором... Спливає – вирізьблюється – крізь туман виникає – вигойдуються» [14, с. 140]; «... листя бризкало зеленим світлом, тіні ворушилися на асфальтових доріжках, вітрини зблискували жовтуватими плямами, червоні трамваї спалахували і пригасали раптом» [9, с. 93].

За протилежної – есхатологічної моделі – місто представлено як фактор культурного й цивілізаційного занепаду, людської і природної дисгармонії, воно «просякнуте катастрофічними очікуваннями та песимістичними настроями, простір, у якому руйнуються онтологічні основи буття» [1, с. 14]. Місто як ворог, візія катастрофи зображене у творі «Показія, або...», де ідилічний образ Львова, підпорядковуючись внутрішньому депресивному стану я-наратора, набуває ознак занепаду, відчуження, дисгармонії. Міську ворожість підкреслює й виразна природна негачія – дощ – потрактована у власне персонажному сприйманні через проекцію мокрого мегаполісу. Деякі художні конструкції набувають особливої есхатологічності: «Місто промочило наскрізь, перекопане, розрите... туман, дощ і хляпанина» [14, с. 141–142] або катастрофічно-художньої образності: «Місто все ще мокне – ще трохи – розкисне, розвезе його, наче іграшку з пап'є-маше: під ногами каша, чвакання, жмакання, флякання. Розкопане, розшарпане, розсмикане місто з пап'є-маше» [14, с. 142]. Для створення особливого напруження наратор в експресивний контекст уводить такі антиутопічні реалії поруйнованого дощового Львова: риштування біля пам'ятника Міцкевичу і Франкові; стара жінка, що впала в каналізацію; провалені цементні квадрати; вибиті на поверхню підземні води; забиті стічні ґратки, машини по коліна у воді [14, с. 142]. Образ затопленого міста набуває в наративі твору художньо-гіперболічного вираження: «Місто неначе пливе, підлите водою, потоки бурхливі й руді стікають униз разом з вулицями...» [14, с. 151]. Могутній стародавній Львів стає безпорадним перед зливою у повісті «Звичайний шкільний тиждень», де виразно охарактеризовано реальний негативний образ справжнього індустріального мегаполісу: «Каналізаційні сітки не встигали всмоктувати жовтаво-сіру каламуть... ув'язнені в автобусі люди дивились на бурю крізь запилі, осліплені вікна... стояли ще й ще машини, трамваї, тролейбуси, безпорадні, непорушні... пливли клапті обірваних афіш» [9, с. 30–33]. У таку мить місто стає іншим, його не впізнає головний герой твору: «... не впізнавав його, і ніби не знав, чи правильну дорогу вибрав» [9, с. 33]. Наведений епізод засвідчує важливу творчу позицію Н. Бічуї: все, що могутне, непідвладне, в один момент може стати безпорадним і беззахисним.

Часто зображене в людській іпостасі місто втілює в собі риси внутрішнього душевного дискомфорту: «Місто, обірвавши кітвицю, попливило у темряву і забрало за собою усю нервову, насталену, галасливу й важку суєту» [14, с. 166]. Виразна нараторсько-авторська опозиція

до традиційного образу Венеції в одному із творів набуває особливого гострого, породженого жорстокою реальністю звучання. Уславлене своєю красою місто в контексті іншого урбаністичного локусу – дощового Львова – моделює надзвичайно депресивний антиприродний простір: «Тхнуть тванню гнилі канали, містки над ними трухляві, рудяво-коричневі, покриті знизу зеленим мохом кам'яні містки так само здаються ледве живими...» [14, с. 142].

Есхатологічна урбаністична парадигма репрезентує в художній прозі Н. Бічуї такі художньо-семантичні опозиції:

1. *Місто в конфлікті з природою.* Для зазначеної семантичної опозиції притаманне протиставлення міського та природного способу життя. На конфлікті міського й природного наголошено в повісті «Повінь», у якому героїня твору Мар'яна переконана, що тільки поза містом (на дачі) можна по-справжньому відчувти передвесняну тишу, доторкнутися до моменту, коли «природа вступає у справжню весну», чого не буває в місті [10, с. 80]. Сучасне місто з «парадоксальним пейзажем» зображено у творі «Репетиція», де простір природного топосу дисгармоніює з викликами цивілізації: «тоненькі, тендітні деревця» протиставляються тривким щоглам телевізійних антен; крихітні сосонки ростуть попри чорні асфальтовані доріжки, паркан дощаний, наївні хатки й котеджі [12, с. 4]. Наратор у цьому контексті вдало характеризує істинне обличчя узагальненого міста: «У сукупності і дисгармонія, і непорушна логічна єдність» [12, с. 5].

2. *Місто в конфлікті з людиною.* Ця опозиція найбільш виразна й психологічно напружена у прозі Н. Бічуї. Недосяжність, метушня, дисгармонія – саме такі ознаки наявні в образі Кракова, змальованого у творі «Дрогобицький звідар». Розповідач в екстрадієгетичній позиції уводить до наративу міський топос із відчутними есхатологічними мотивами: образ натруджених краківських міщан після робочого дня, метушня майстерень робітників, заїжджий гість, котрий у місті почуввається непевно через недоступність і висоту мегаполісу тощо. Депресивно-сплінову урбаністичну образність доповнює виразний експресивний контекст: «Місто, як великий звір, ховалося на ніч у барліг» [14, с. 48]. Відчутну негачію несуть і художні урбаністичні деталі: «чорні дахи міста». «божевільна застиглість», «нерухомість чорних дахів» [14, с. 57]; «позбавлені яскравої індивідуальності сірі обличчя височених будинків» [12, с. 4].

Есхатологічний мотив урбаністичного життя найбільш показовий, коли він проходить через почуттєвий ракурс персонажів твору. Цю особливість виявляємо у повісті «Репетиція», де героїня Наталя фіксує міський топос через вікно, пропускаючи його крізь свій настроєвий стан. У зв'язку з душевним напруженням і невпевненістю героїні, деталі міського пейзажу вималювані в негативному плані: «небо кольору блочних будинків... дві ворони на телевізійній антені... заводський димар... кульгавий чоловік з паличкою... упертий, набридливий звук...» [12, с. 5]. Таким постає урбаністичний топос і в уяві Килини у мить її

емоційного зриву: «Калина у думці поверталася до міста, але й там було все хитке, наче примарне...» [13, с. 54].

Урбаністична візія художньої прози Н. Бічуї постає в індивідуально-суб'єктивному осмисленні, основаному на реальній об'єктивності та біографізмі. У творах авторки наявні три плани нарративної репрезентації міста, що викликають різні асоціативні ряди у розгортанні письменницького нарративу. З одного боку місто постає як топос, тобто організована просторова система, представлена у досліджуваній прозі такими конкретними локусами: музей, велика простора зала, короткі й вузькі провулки, парк, багатопверхові будинки тощо.

З іншого боку місто має персоніфікований вияв, представлене як великий живий організм і створене з людей, які його населяють. На цю особливість міського топосу вказує О. Капленко, зауваживши, що «міська плоть крізь призму юрби дедалі більше наближається до людської подоби» [3, с. 5]. Про важливість людини у житті великого мегаполісу говорить герой твору «Репетиція»: «Місту теж потрібні люди» [12, с. 42]. Із позиції наратора місто як персоніфікований суб'єкт здатне вербалізувати почуття героїв, дуже часто дітей, як у повісті «Шпага Славка Беркути», де в розповідному плані співставлено двох дітей і місто, що утворюють єдиний суб'єктно-об'єктний емоційний субстрат. Гіперболізований образ шостого поверху й останнього в місті будинку створюють додатковий експресивний заряд.

Третя площина міста як культурно-історичної категорії виявлена у прозі Н. Бічуї найбільш масштабно. Про культурний феномен міського топосу зазначає Т. Мисюра: місто є «носієм високої культури, що передбачає секуляризацію культурного простору при виокремленні таких тенденцій, як раціоналізація та естетизація життєвіту людини» [5, с. 5]. Місто – це окультурнений топос, що зберігає свою історію та культуру завдяки його жителям. Дуже колоритно національно-культурний характер міста показано на прикладі опису Вільнюса у творі «Зачин до оповідання про Донелайтіса». Барвистий ярмарок на площі литовського міста – виразне свідчення ментальної самобутності литовців. Наратор, що веде розповідь у творі, очевидно, володіє глибокими знаннями про культурно-національний фонд литовського народу, оскільки вдається до детального опису ярмаркування у Вільнюсі: «Тут трубили в ріг... видзвонювали підкови... мерехтіло од смугастих спідниць... мережива кошиків, виблисків сонця на гладеньких боках гладущиків та глеків... Солом'яні брилі випромінювали сонячні спалахи» [14, с. 117].

Отже, дослідження урбаністичної рецепції у творчо-особистісній інтерпретації художньої прози Н. Бічуї дозволяє стверджувати, що міський топос – концептуальний, ідейний, емоційний модус художнього нарративу. Письменниця заперечує дуалістичне сприймання мегаполісу, властиве європейському модернізму, коли місто розглядали водночас як здобуток цивілізації і як втрату людської індивідуальності. У творах Н. Бічуї все навпаки: наратор від себе особисто чи від імені персонажа неодноразово

вступає в інтимні діалоги з улюбленим містом. У місті діє наратор-ліричний суб'єкт, присутня напружена боротьба між міським гасіо й емосіо.

Перспективним у цьому напрямі дослідження можуть бути компаративні студії над художнім урбанізмом у творах Н. Бічуї та інших українських літераторів періоду 60–80-х рр. ХХ ст. Цікавим видається також дослідження, здійснене в контексті співставлення українського і європейського міського топосу в прозі авторки.

Література

1. Вихор І. Дискурс міста в українській поезії кінця ХІХ – першої половини ХХ століття : автореф. дис. на здобуття наукового ступеня канд. філол. наук : спец. 10.01.06 «Теорія літератури» / І.В. Вихор. – Тернопіль, 2011. – 20 с.

2. Дзюба І. Палітра «міської» повісті (Нотатки про творчість Ніни Бічуї) / І. Дзюба // З криниці літ : у 3 т. – К. : ВД «Києво-Могилянська академія», 2006. – Т. 1. – С. 562–575.

3. Капленко О. Урбаністичні уявлення В. Підмогильного у світлі Шпенглерівської концепції / О. Капленко // Слово і Час. – 2002. – № 8. – С. 79–83.

4. Марченко Н. Місто. Дитинство. Перші уламки ... [Електронний ресурс] / Н. Марченко // КЛЮЧ. – Знакові книжки. – Режим доступу : <http://www.chl.kiev.ua/key/Books>.

5. Мисюра Т. Місто як предмет філософсько-культурологічної рефлексії : автореф. дис. на здобуття наукового ступеня канд. філос. наук : спец. 09.00.04 «Філософська антропологія та філософія культури» / Т.М. Мисюра. – К., 2011. – 17 с.

6. Міщенко О. Урбаністичні візії Володимира Винниченка та неподолана традиція у творчості шістдесятників / О. Міщенко // Літературознавчі студії : збірник наукових праць. – К. : [б. в.], 2012. – Вип. 32. – С. 169–179.

7. Фоменко В. Українська урбаністична проза ХХ століття : еволюція, проблематика, поетика : автореф. дис. на здобуття наукового ступеня д-ра філол. наук : спец. 10.01.01 «Українська література» / В.Г. Фоменко. – К., 2008. – 40 с.

8. Харчук Р. Сучасна українська проза : Постмодерний період : [навчальний посібник] / Р. Харчук. – К. : ВЦ «Академія», 2008 – 248 с.

Список використаних джерел

9. Бічуя Н. Звичайний шкільний тиждень : [повість] / Бічуя Н. – К. : Веселка, 1973. – 157 с.

10. Бічуя Н. Квітень у човні. Повінь : [повісті] / Бічуя Н. – К. : Дніпро, 1981. – С. 4–70.

11. Бічуя Н. Яблуна і зернятко : [повісті та оповідання] / Бічуя Н. – К. : Веселка, 1983. – 216 с.

12. Бічуя Н. Родовід : [повість, оповідання] / Бічуя Н. – Л. : Каменяр, 1984. – 256 с.
13. Бічуя Н. Бенефіс : [повісті] / Бічуя Н. – К. : Дніпро, 1990. – 476 с.
14. Бічуя Н. Великі королівські лови : [новели та візії] / Бічуя Н. – Л. : ЛА «Піраміда», 2011. – 192 с.

References

1. Vykhor I. Dyskurs mista v ukrainskii poezii kintsia XIX – pershoi polovyny XX stolittia : avtoref. dys. na здобuttia naukovoho stupenia kand. filol. nauk : spets. 10.01.06 «Teoriia literatury» / I.V. Vykhor. – Ternopil, 2011. – 20 s.
2. Dziuba I. Palitra «miskoi» povisti (Notatky pro tvorchist Niny Bichui) / I. Dziuba // Z krynytsi lit : u 3 t. – K. : VD «Kyievo-Mohylianska akademiia», 2006. – T. 1. – S. 562–575.
3. Kaplenko O. Urbanistychni uiavlennia V. Pidmohylnoho u svitli Shpenhlerivskoi kontseptsii / O. Kaplenko // Slovo i Chas. – 2002. – № 8. – S. 79–83.
4. Marchenko N. Misto. Dytynstvo. Pershi ulamky ... [Elektronnyi resurs] / N. Marchenko // KLUCh. – Znakovi knyzhky. – Rezhym dostupu : <http://www.chl.kiev.ua/key/Books>.
5. Mysiura T. Misto yak predmet filosofsko-kulturolohichnoi refleksii : avtoref. dys. na здobuttia naukovoho stupenia kand. filol. nauk : spets. 09.00.04 «Filosofska antropohiia ta filosofia kultury» / T.M. Mysiura. – K., 2011. – 17 s.
6. Mishchenko O. Urbanistychni vizii Volodymyra Vynnychenka ta nepodolana tradytsiia u tvorchosti shistdesiatnykiv / O. Mishchenko // Literaturoznavchi studii : zbirnyk naukovykh prats. – K. : [b. v.], 2012. – Vyp. 32. – S. 169–179.
7. Fomenko V. Ukrainska urbanistychna proza KhKh stolittia : evoliutsiia, problematyka, poetyka : avtoref. dys. na здobuttia naukovoho stupenia d-ra filol. nauk : spets. 10.01.01 «Ukrainska literatura» / V.H. Fomenko. – K., 2008. – 40 s.
8. Kharchuk R. Suchasna ukrainska proza : Postmodernyi period : [navchalnyi posibnyk] / R. Kharchuk. – K. : VTs «Akademiia», 2008 – 248 s.

Spysok vykorystanykh dzherel

9. Bichuia N. Zvychainyi shkilnyi tyzhden : [povist] / Bichuia N. – K. : Veselka, 1973. – 157 s.
10. Bichuia N. Kviten u chovni. Povin : [povisti] / Bichuia N. – K. : Dnipro, 1981. – S. 4–70.
11. Bichuia N. Yablunia i zerniatko : [povisti ta opovidannia] / Bichuia N. – K. : Veselka, 1983. – 216 s.
12. Bichuia N. Rodovid : [povist, opovidannia] / Bichuia N. – L. : Kameniar, 1984. – 256 s.

13. Bichuia N. Benefis : [povisti] / Bichuia N. – К. : Dnipro, 1990. – 476 s.

14. Bichuia N. Velyki korolivski lovy : [novely ta vizii] / Bichuia N. – L. : LA «Piramida», 2011. – 192 s.

*Статтю рекомендовано до друку
доктором філологічних наук, професором, завідувачем кафедри
української і зарубіжної літератури та методики навчання
ДВНЗ «Переяслав-Хмельницький державний педагогічний університет
імені Григорія Сковороди»
Мазохю Галиною Степанівною*

Стаття надійшла до редакції 30 вересня 2015 року